

SPIS TREŚCI

WSTĘP 5

**CZĘŚĆ I. RODZINA Z PERSPEKTYWY EWOLUCJI
BIOLOGICZNEJ 13**

MECHANIZMY EWOLUCJI BIOLOGICZNEJ I ICH
ROLA W KSZTAŁTOWANIU ZACHOWAŃ
REPRODUKCYJNYCH ZWIERZĄT 15
Podstawowe wiadomości o mechanizmach ewolucji biologicznej. . . 16
Ewolucyjne podłoże zachowań reprodukcyjnych zwierząt
wyższych 18

ZACHOWANIA SPOŁECZNE CZŁOWIEKA
Z PERSPEKTYWY BIOLOGII I PSYCHOLOGII
EWOLUCYJNEJ 28
Człowieczeństwo według socjobiologii i dyscyplin pochodnych. . . 28
Od zwierzęcych przodków do zwierzęcia zwanego człowiekiem . . . 32

MAŁŻEŃSTWO I RODZINA Z PERSPEKTYWY
BIOLOGII I PSYCHOLOGII EWOLUCYJNEJ 40
Biologiczne różnice między mężczyzną a kobietą jako podłoże
odmiennych zachowań małżeńskich i rodzinnych obu płci . . . 40
Ewolucyjne podłoże powstawania związków mężczyzn i kobiet . . . 44
Długotrwała opieka nad potomstwem jako czynnik biologiczny
kształtujący rodzinę ludzką. 54

ŻYCIE PŁCIOWE CZŁOWIEKA I JEGO ZWIĄZEK Z FORMOWANIEM SIĘ RODZINY	65
Ewolucyjne uwarunkowania zdrady małżeńskiej	66
Ewolucyjna perspektywa formowania się trwałych związków mężczyzn i kobiet	69
Naturalna i sztuczna regulacja płodności i jej ewolucyjne uwarunkowania	72

WARTOŚĆ ŻYCIA DZIECKA W KONTEKŚCIE OSIĄGNIĘĆ BIOLOGII I PSYCHOLOGII EWOLUCYJNEJ	75
Różna wartość poczętego życia ludzkiego	75
Różna wartość narodzonego dziecka	77

CZEŚĆ II. ŻYCIE RODZINNE POWOŁANIEM CZŁOWIEKA .....

NAUCZANIE KOŚCIOŁA O MAŁŻEŃSTWIE I RODZINIE	88
Stworzył Bóg mężczyznę i niewiastę obdarzając ich równą godnością	88
Mężczyzna i kobieta stają się jednym ciałem w małżeństwie.	91
Jedność małżeńska mężczyzny i kobiety początkiem rodziny	97

NAUCZANIE KOŚCIOŁA O ŻYCIU PŁCIOWYM I PROKREACJI	100
Płciowość właściwością i zadaniem całej osoby ludzkiej	101
Zbliżenie cielesne znakiem jedności małżonków i ich otwarcia na nowe życie	102
Naturalna regulacja poczęć i jej związek z odpowiedzialnym rodzicielstwem	105

Sztuczne metody regulacji poczęć jako czynnik rozrywający
jednoczące i prokreacyjne znaczenie aktu małżeńskiego 110

NAUCZANIE KOŚCIOŁA O POCZĄTKACH ŻYCIA
LUDZKIEGO I GODNOŚCI POCZĘTEJ ISTOTY
LUDZKIEJ. 113
Życie ludzkie święte od poczęcia 113
Tylko naturalne poczęcie godne człowieka. 118
Od poczęcia do narodzin – łono matki bezpiecznym
miejszem rozwoju nowego człowieka 123

CZEŚĆ III. TEORIA EWOLUCJI I JEJ SPOŁECZNE KONSEKWENCJE A REFLEKSJA TEOLOGICZNA. 129

MAGISTERIUM KOŚCIOŁA WOBEC TEORII
EWOLUCJI BIOLOGICZNEJ. 131
Teoria ewolucji wyzwaniem dla Kościoła 131
Sto lat negatywnego stanowiska Kościoła wobec teorii ewolucji. . 133
Ostrożna akceptacja teorii ewolucji od połowy XX wieku 135

SPOŁECZNE ZASTOSOWANIA POGLĄDÓW
EWOLUCYJNYCH I ICH KONSEKWENCJE 142
Darwinizm społeczny i eugenika w drugiej połowie XIX wieku
i na początku XX wieku 143
Współczesny darwinizm społeczny i dzisiejsza eugenika. 147
Nauki ewolucyjne a godność osoby ludzkiej 150

ANTROPOLOGICZNE KONSEKWENCJE
SOCJOBIOLOGII I POKREWNYCH DYSCYPLIN
NAUKOWYCH. 162
Normy moralne w ujęciu biologii i psychologii ewolucyjnej 164

Ograniczoność kompetencji nauk biologicznych w badaniach zachowań ludzkich	169

NAUCZANIE KOŚCIOŁA O RODZINIE W KRYTYCZNYM ODBIORZE BIOLOGÓW I PSYCHOLOGÓW EWOLUCYJNYCH	175
Krytyka nauczania o wierności małżeńskiej i nierozzerwalności małżeństwa	176
Krytyka nauczania o jedności współżycia płciowego i prokreacji .	178
Krytyka nauczania o bezwzględnej wartości życia ludzkiego od jego poczęcia	186

**CZĘŚĆ IV. BIOLOGICZNA A CHRZEŚCIJAŃSKA
WIZJA RODZINY – SPRZECZNOŚĆ CZY
DOPEŁNIANIE SIĘ . . . . .**

195

RELACJE MIĘDZY NAUKĄ I WIARĄ JAKO RÓŻNYMI DROGAMI POZNANIA ŚWIATA I CZŁOWIEKA	197
Autonomia nauki i wiary jako podstawa ich wzajemnych relacji .	198
Trudności dialogu nauki i wiary i ich przyczyny	200
Natura człowieka najważniejszym przedmiotem sporu nauki i wiary	202
Dopełnianie się a nie sprzeczność najważniejszą relacją nauki i wiary	205

ODMIENNE POSTRZEGANIE NATURY LUDZKIEJ JAKO ŹRÓDŁO SPRZECZNOŚCI MIĘDZY DWIEMA WIZJAMI RODZINY	208
Różne postrzeżenie małżeństwa	209
Kontrowersje wokół podwójnej roli aktu płciowego	212
Brak porozumienia wokół regulacji poczęć	217
Spór wokół początku ludzkiego życia i jego wartości	220

Geny, rodzice i środowisko pozarodzinne – różnice w postrzeganiu wychowawczej roli rodziny	224
Opozycja indywidualizmu etycznego i etyki chrześcijańskiego personalizmu	229

DOPEŁNIANIE SIĘ OSIĄGNIĘĆ BIOLOGII
I PSYCHOLOGII EWOLUCYJNEJ ORAZ NAUCZANIA
KOŚCIOŁA – PRÓBA POŁĄCZENIA DWÓCH WIZJI
CZŁOWIEKA I ŻYCIA RODZINNEGO . . . . .

Wysoka ocena badań nad płodnością oraz osiągnięć embriologii i genetyki w odbiorze Kościoła	235
Dotychczasowy brak akceptacji wśród teologów dla osiągnięć biologii i psychologii ewolucyjnej i jego przyczyny	237
W stronę porozumienia między biologami i psychologami ewolucyjnymi a teologami	240
Podejście ewolucyjne wskazuje na pozaracjonalne źródła moralności	243
Podejście ewolucyjne ułatwia zrozumienie dążności do uwydatniania cech ornamentowych i pozwala przewidywać skutki tej skłonności	245
Podejście ewolucyjne pozwala na lepsze rozpoznanie problemów na styku życia płciowego i prokreacji	248
Osiągnięcia biologów i psychologów ewolucyjnych wskazują na przyczyny braku szacunku wobec poczętej i zrodzonej istoty ludzkiej	250

ZAKOŃCZENIE . . . . .

PRZYPISY	267
BIBLIOGRAFIA	311

